

Parrotia

De favoriete boom van Yvonne van Andel

door Yvonne van Andel

Parrotia persica

Alweer vele jaren geleden was het liefde op het eerste gezicht: toen viel ik als een blok voor *Halesia* ofwel Sneeuwkllokjesboom. Lange tijd hield deze grote liefde stand, niet te verslaan door welke andere boom of struik dan ook. Maar op de Oudenbossche grond stelt de *Halesia* steeds weer teleur. Dat is niet goed voor de liefde.

Mijn passie voor bomen werd ooit aangewakkerd en gevoed door een aimabele man, een onderwijzman in hart en nieren en een bevlogen hobbydendroloog: broeder Theofaan. Vele jaren stond hij in Rotterdam voor de klas. Vanwege zijn grote liefde voor bomen bracht de eerwaarde broeder veelvuldig zijn vrije tijd door in het Arboretum Trompenburg. Eenmaal gepensioneerd stond broeder Theofaan aan de wieg van de stichting van het Arboretum Oudenbosch op voormalige grond van zijn congregatie. Nog altijd koester ik de herinnering aan onze wandelingen samen, gewapend met boeken om alle bomen op het terrein goed te leren kennen.

Dat is nu alweer ruim 25 jaar geleden. Toen begon het samenstellen van de

Mijn passie voor bomen werd ooit aangewakkerd en gevoed door een aimabele man, een bevlogen hobbydendroloog: broeder Theofaan.

bomencollectie in het Arboretum. Maar weinig kan naar mijn mening zo vervullend zijn als een bomencollectie opbouwen; deze te zien opgroeien en te trachten de collectie te blijven optimaliseren.

Maar hoe moet het, nu mijn liefde voor de Sneeuwkllokjesboom is bekoeld? Welke boom kan zijn schoonheid evenaren? Er zijn veel concurrenten in het Arboretum: *Liriodendron* of toch *Gymnocladus* en ook *Aesculus* mag niet vergeten worden.

Maar mijn keuze valt op dit moment op *Parrotia persica*. Die bloeit ongeveer in februari. Het exemplaar in het Arboretum Oudenbosch zal waarschijnlijk ergens in het eerste kwartaal van de twintigste eeuw zijn aangeplant. Momenteel is de kroondoorsnede ongeveer 16 meter en de stamomtrek 170 cm. Het is een prachtexemplaar!

Parrotia persica is ondergebracht in de familie der Hamamelidaceae.

De soort groeit van nature in het Kaspisch regenwoud van N.-Iran en aangrenzend Azerbeidzjan. De beschrijver van het geslacht, C.A. Meyer, eerde met de naam *Parrotia* Friedrich W. Parrot (1792-1841), een Duitse natuurkundige die in 1829 als eerste de berg Ararat beklom.

De onofficiële Nederlandse naam is Ijzerhout, wat aangeeft dat het bijzonder hard hout is. In België spreekt men over de Perzische plataan, in Engeland Ironwood en in Duitsland Eisenholzbaum.

Voor de plaatselijke bevolking heeft het hout waarde als hardhout. Van nature groeit *Parrotia* met meerdere stammen uit de voet. Vanuit Engeland is deze boom in cultuur gekomen in 1841. In de kwekerij wordt *Parrotia* meestal als éénstammig exemplaar opgekweekt. Of dat in alle kwekerijen praktijk is weet ik niet, maar wat ik gezien heb in Oudenbosch is dat meestal wel het geval.

Parrotia tovert haar rode bloemen in de winter tevoorschijn. Maar het meest bekend en misschien ook wel de belangrijkste kwaliteit van *Parrotia* is zijn prachtige bladverkleuring in de herfst. Het blad kan in de herfst warmgeel tot oranje worden. Dat blad doet denken aan dat van *Hamamelis*: het staat tegenovergesteld, is omgekeerd eirond, gaafrandig, met nerven waarvan er 3 bij de voet ontspringen. De bladvoet is echter symmetrisch, bij *Hamamelis* onsymmetrisch.

De *Parrotia* heeft opvallend zwarte knoppen, waaruit in het zeer vroege voorjaar de onopvallende bloemen uitbotten. Je moet

Parrotia, bloeiwijze

er speciaal op letten anders ontgaat je deze bloei. De rode meeldraden in een behaard omwindsel kleuren geel als het stuifmeel tevoorschijn komt. De stam is eveneens zeer karakteristiek en doet inderdaad wat denken aan Plataan. Hetzelfde is bij meerdere bomen in het Arboretum te zien, bijvoorbeeld bij *Lagerstroemia*, *Cornus kousa* en *Stewartia pseudocamillia*.

Er is nog een *Parrotia*, die voor 1998 onbekend was in het Westen. Dat is *Parrotia subaequalis*. De betekenis van de wetenschappelijke soortnaam is: nagenoeg gelijk aan of gelijkend op.

Deze soort komt uit beboste heuvels op 600-700 m in de provincies Anhui en Zhejiang en is daar een bedreigde soort. Het is een kleine boom of struik met blad als van *Hamamelis* maar veel kleiner en eveneens met een mooie herfstverkleuring.

Een exemplaar van *Parrotia subaequalis* zou ik graag willen toevoegen aan onze collectie. Als er ergens nog een exemplaar staat te wachten op een mooi plaatsje, waarbij een lang leven in het verschieft wordt gesteld, dan hoor ik het graag. We zullen hem met open armen in ontvangst nemen.

